

Se vedlagte adressatliste

Deres ref.

Vår ref.  
– 21/5609 –

Dato  
12.10.2021

## Høring – utredning om foretaksstraff og korrupsjon

Justis- og beredskapsdepartementet sender med dette på høring en enkeltpersonsutredning fra advokat Knut Høivik som evaluerer reglene om foretaksstraff og korrupsjon.

Utredningen har i samsvar med mandatet foretatt en helhetlig evaluering og revisjon av reglene om foretaksstraff i lys av at det er 30 år siden den generelle hjemmelen for foretaksstraff ble innført i 1991. Siktemålet er å fremme foretaksstraffens preventive virkning og sikre at reglene er i samsvar med Norges internasjonale forpliktelser og strafferettens system. Høivik vurderer også om det er behov for endringer i straffelovens korrupsjonsbestemmelser for å sikre effektiv bekjempelse av korrupsjon i tråd med Norges internasjonale forpliktelser. Mandatet for utredningen er i sin helhet gjengitt i punkt 1 (side 13–17), mens en sammenfatning av de viktigste anbefalingene og forslagene er inntatt i punkt 3 (side 18–20).

Høivik anbefaler å videreføre systemet med en generell hjemmel for foretaksstraff i straffeloven §§ 27 og 28, men foreslår flere store endringer. Et sentralt forslag er å innføre et krav om subjektiv skyld for å kunne idømme foretaksstraff. Et slikt krav fremgår i dag ikke av ordlyden i straffelovens hjemmel om foretaksstraff, men Høyesterett har nylig avgjort at bestemmelsen må tolkes innskrenkende på grunn av den europeiske menneskerettighetskonvensjonen (EMK). Høivik foreslår at skyldkravet for foretaksstraff skal følge skyldkravet i det aktuelle straffebudet, og at det ikke gjøres unntak fra kravet om skyldene i straffeloven § 20.

I utredningen punkt 7.5.8 (side 89–91) drøftes det hvilken betydning Høyesteretts avgjørelse har for administrativ foretakssanksjon etter forvaltningsloven § 46 og bestemmelser i særlovgivningen. Høiviks anbefaling er at skyldkravet for administrative sanksjoner bør være uaktsomhet med mindre den enkelte særlov stiller et strengere skyldkrav (grov uaktsomhet eller forsett).

Et annet sentralt tema i utredningen er hvilken tilknytning mellom foretaket og lovbruddet som bør kreves for at foretaket skal kunne straffes. Høivik anbefaler at ordlyden i tilknytningskravet «på vegne av» i straffeloven § 27 endres til et krav om at lovbruddet er begått «under utøvelsen av foretakets virksomhet». Formålet er å gjøre det tydeligere at foretaksstraffen er en straff for foretakets *egne* handlinger. En tilsvarende endring er foreslått for bestemmelser om administrativ foretakssanksjon i spesiallovgivningen.

Videre foreslår Høivik å fjerne foretaksstraffens fakultative karakter – det såkalte «kan-skjønn». I stedet skal loven inneholde en særskilt rettsstridsreservasjon som innebærer at foretaket bare straffes dersom det ikke kunne forhindret lovbruddet ved organisatoriske tiltak. Høivik foreslår også endringer som skjerper morselskapers ansvar for lovbrudd i datterselskaper og oppdragsgiverforetaks ansvar for lovbrudd i oppdragstakerforetak. Videre foreslås det en detaljert lovregulering av metoden for utmåling av bøtestraff med utgangspunkt i foretakets økonomi. For å sikre åpenhet og motvirke forskjellsbehandling anbefales dessuten at både forelegg og henleggelsesbeslutninger mot foretak offentliggjøres. Utredningen inneholder også endringsforslag av betydning for foretaks straffeprosessuelle stilling.

Utredningens andre hoveddel er en analyse av straffelovens bestemmelser om korrupsjon og påvirkningshandel i §§ 387–389 og en vurdering av behovet for lovendringer på dette området. Høivik foreslår blant annet å klargjøre i loven at også indirekte korrupsjon ved bruk av mellomledd omfattes av straffansvaret. Han foreslår videre å kriminalisere grov uaktsom medvirkning til korrupsjon. Straffebudet om påvirkningshandel foreslås begrenset til påvirkning av offentligrettslige beslutninger. I utredningen skisseres også et forslag om å innføre regulatoriske krav til antikorrupsjonsarbeid for større virksomheter og offentlig sektor.

Departementet ber om høringsinstansenes syn på forslagene. Høringsfristen er **11. januar 2022**.

Departementet ber høringsinstansene vurdere om det er behov for å forelegge høringsbrevet for eventuelle underliggende instanser som ikke er oppført på listen over høringsinstanser.

Høringsuttalelser bør fortrinnsvis avgis digitalt på [www.regjeringen.no](http://www.regjeringen.no) under «Send inn hørings svar». Her kan en registrere seg, mellomlagre en uttalelse og laste opp vedlegg.

Alle kan avgi høringsuttalelse, men vi gjør oppmerksom på at høringsuttalelser er offentlige etter offentleglova og vil bli publisert sammen med øvrige uttalelser.

Med hilsen

Torunn S. Holmberg  
avdelingsdirektør

Tage Henningsen  
lovråd giver

*Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur*